

§ 71-tilsynets virksomhed

2014-2015

patientrådgivere
udtalelser
det retlige grundlag
administrativt
frihedsberøvede
ungdomspsykiatri
opfølgning § 71

§ 71-tilsynets virksomhed

2014-2015

§ 71-tilsynets virksomhed 2014-2015

Udgiver: Tilsynet i henhold til grundlovens § 71, Folketinget

Udgivelsesår: 2015

Layout og produktionsstyring: Folketinget, Kommunikationsenheden

Tryk: Grafisk Rådgivning / Folketinget, Printcentret

Oplag: 100

Beretning om tilsynets virksomhed i folketingsåret 2014-15

INDHOLD

1. § 71-tilsynets virksomhed generelt.....	7
2. Indledning	9
3. Konkrete sager.....	9
4. Spørgsmål til ministre	9
4.1 Anvendelse af tvang efter psykiatriloven over for patienter, der er indlagt til behandling på en somatisk afdeling (organisk delirium)	9
4.2 Status for anvendelse af Open Dialogue i psykiatrien i Finland.....	10
4.3 Anvendelse af bløde stofseler i ældreomsorgen	10
4.4 Sikring af ledelsesmæssig opbakning til implementeringen af gennembrudsprojektet	12
5. Besøg på psykiatriske afdelinger m.v.	12
5.1 Regionspsykiatrien Horsens	12
5.2 Børne- og Ungepsykiatrien i Roskilde.....	13
5.3 Børne- og Ungepsykiatrien i Hillerød	13
5.4 Psykiatrisk Center Ballerup, intensivt voksenafsnit	14
5.5 Psykiatrisk Center Glostrup, intensivt døgnafsnit for unge	15
5.6 Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, Bispebjerg	15
5.7 Børne- og Ungdomspsykiatri Kolding.....	15
5.8 Børne- og Ungdomspsykiatri Odense.....	15
5.9 Børne- og Ungdomspsykiatrien Aalborg	16

6. Opfølgning på tidligere besøg på psykiatriske afdelinger m.v.	16
6.1 Psykiatrisk Center København, Bispebjerg, Afd. A	16
6.2 Psykiatrien Roskilde, Afsnit Ø4 og Ø5.....	17
6.3 Psykiatrisk Center Hvidovre, afsnit 809 og 811	18
7. Møder	18
7.1 Møde med Folketingets Ombudsmand	18
7.2 Møde om anvendelse af tvang efter psykiatriloven på somatiske afdelinger (Hvidovre)	18
7.3 Temamøde om anvendelse af store doser medicin i psykiatrien	18
7.4 Møde med ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold om omfanget af kommunernes magtanvendelse efter serviceloven i forhold til demente ældre.....	19
8. Samråd	19
8.1 Samråd om en forebyggelsesplan for anvendelse af tvang over for patienter med organisk delirium	19
9. Information om tilsynets arbejde	19

Forord

Det er Folketingets § 71-tilsyns opgave at føre kontrol med forholdene for personer, som er administrativt frihedsberøvede. Det drejer sig bl.a. om tvangsindlagte patienter, tvangsanbragte børn samt demente, der bliver tilbageholdt på et plejehjem.

Tilsynets opgave følger af Grundloven og omfatter - ud over tilsynet med forholdene for administrativt frihedsberøvede personer - også disse personers ret til at henvende sig til tilsynet.

Der er 9 medlemmer af § 71-tilsynet, som pr. 9. juli 2015 består af: Karina Adsbøl (DF), formand, Liselott Blixt (DF), Jane Heitmann (V), Hans Andersen (V), May-Britt Kattrup (LA), Karen J. Klint (S), næstformand, Stine Brix (EL), Carolina Magdalene Maier (ALT) og Lotte Rod (RV).

Tilsynet afgiver hvert år en beretning, der i korte træk beskriver tilsynets arbejde i det forgangne folketingsår. Formålet med beretningen er at udbrede kendskabet til § 71-tilsynet til en bredere kreds af offentlige myndigheder, personale og ikke mindst de administrativt frihedsberøvede personer.

I beretningen kan du bl.a. læse om de tilsynsbesøg, som § 71-tilsynet har været på, og hvilke udtalelser det har givet anledning til, samt hvilke spørgsmål tilsynet har stillet til forskellige ministre.

I Folketingsåret 2014-15 har tilsynet haft et særligt fokus på børn og unge i psykiatrien og på forholdene for tvangsfjernede børn, herunder deres mulighed for søskendekontakt. Tilsynet har også haft fokus på anvendelse af store doser medicin i psykiatrien, på tvang efter psykiatriloven overfor patienter, der er indlagt til behandling på en somatisk afdeling, samt på magtanvendelse efter serviceloven i forhold til demente ældre.

God læselyst.

Årets beretning er afgivet den 10. september 2015.

På § 71-tilsynets vegne

Karina Adsbøl
Formand

Beretning afgivet af § 71-tilsynet den 10. september 2015

1. § 71-TILSYNETS VIRKSOMHED GENERELT

Det retlige grundlag

§ 71-tilsynet er udtrykkeligt nævnt i grundloven.

Grundlovens § 71, stk. 6 og 7, har følgende ordlyd:

»Stk. 6. Uden for strafferetsplejen skal lovligheden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Nærmere regler herom fastsættes ved lov.

Stk. 7. Behandlingen af de i stk. 6 nævnte personer undergives et af Folketinget valgt tilsyn, hvortil de pågældende skal have adgang til at rette henvendelse.«

Bestemmelserne er baggrunden for, at man taler om Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 eller i daglig tale § 71-tilsynet.

§ 71-tilsynet består af 9 medlemmer.

Opgaver

Med hensyn til sine opgaver adskiller § 71-tilsynet sig fra Folketingets øvrige udvalg. På sine møder behandler tilsynet en række generelle og konkrete sager. Derimod bliver lov og beslutningsforslag ikke henvist til behandling i tilsynet.

Tilsynet modtager henvendelser fra og om enkeltpersoner, som administrativt er berøvet deres frihed. En del af disse henvendelser vedrører spørgsmål, som ligger uden for tilsynets kompetence, herunder spørgsmål om lovligheden af selve frihedsberøvelsen. Andre sager finder tilsynet det mest hensigtsmæssigt at henvise eller videresende til de administrative klage- eller tilsynsmyndigheder på det pågældende retsområde. Tilbage er et antal sager vedrørende selve behandlingen under frihedsberøvelsen. Tilsynet behandler disse sager, som bl.a. giver anledning til besøg på psykiatriske afdelinger.

§ 71-tilsynets besøg på psykiatriske afdelinger kan være enten anmeldte eller uanmeldte. Besøgene er et meget væsentligt element i tilsynsvirksomheden. Som led i de almindelige bestræbelser på at følge med i, hvad der sker i regioner og kommuner på tilsynets områder, kan tilsynet også besøge væresteder, skoler m.v.

Ud over sine ordinære møder holder § 71-tilsynet også møder med Folketingets Ombudsmand, foreninger m.v., som bl.a. kan være med til at belyse, hvad der – set fra henholdsvis patienternes, de pårørendes og personalets synsvinkel – giver anledning til problemer på tilsynets områder.

§ 71-tilsynet deltager desuden i konferencer, studieture m.v. til belysning af emner inden for tilsynets områder.

De generelle og konkrete sager giver – sammen med besøgene, møderne, konferencerne m.v. – bl.a. anledning til, at tilsynet retter henvendelse til og stiller spørgsmål til ministre, regioner og kommuner.

Udtalelser

§ 71-tilsynet kommer med sin vurdering af forhold, der vedrører behandlingen af administrativt frihedsberøvede, f.eks. kan tilsynet udtale kritik og komme med anbefalinger og henstillinger. Typisk sker det enten i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller på baggrund af et tilsynsbesøg på en institution, hvor der er administrativt frihedsberøvede personer.

§ 71-tilsynet kan derimod ikke træffe afgørelser i konkrete sager, behandle en klage eller tage stilling til, om en beslutning om administrativ frihedsberøvelse er rigtig eller forkert.

Sammenfatning

§ 71-tilsynet er nedsat i henhold til grundloven for at føre tilsyn med behandlingen af de personer, som administrativt er berøvet deres frihed.

§ 71-tilsynet bestræber sig i hele sin virksomhed på at føre dette tilsyn på en sådan måde, at behandlingen af de administrativt frihedsberøvede personer til stadighed forbedres på såvel det konkrete som på det generelle plan.

2. INDLEDNING

§ 71-tilsynet har i løbet af folketingsåret 2014-15 holdt 12 møder. Tilsynet har endvidere været på tilsynsbesøg på seks psykiatriske afdelinger, heraf på fem børne- og ungepsykiatriske afdelinger.

Tilsynet har i folketingsåret 2014-15 haft fokus på anvendelse af store doser medicin i psykiatrien, brug af magt over for ældre på plejehjem i henhold til serviceloven samt anvendelse af tvang i henhold til psykiatriloven i forbindelse med behandling af patienter indlagt med somatisk lidelse/organisk delirium.

De generelle og konkrete sager, der løbende har været i tilsynet, har – sammen med tilsynsbesøgene og møderne – givet anledning til, at tilsynet har rettet henvendelse og stillet spørgsmål til flere ministre samt regioner og kommuner om forskellige problemstillinger, som der kan læses om i det følgende.

3. KONKRETE SAGER

Tilsynet har i løbet af folketingsåret modtaget henvendelser fra og om enkeltpersoner, der administrativt er berøvet deres frihed. En del af disse henvendelser vedrørte spørgsmål, som ligger uden for tilsynets kompetence, herunder spørgsmål om lovligheden af selve frihedsberøvelsen eller tvangsforanstaltningen. Andre sager har tilsynet fundet det mest hensigtsmæssigt at henvise eller videresende til de administrative klage- eller tilsynsmyndigheder på det pågældende retsområde. Tilbage er et antal sager, der vedrører forholdene under frihedsberøvelsen. Tilsynet har også i enkelte tilfælde af egen drift valgt at behandle konkrete sager, som de har fået kendskab til via omtale i pressen eller på de sociale medier. Således har tilsynet i år bl.a. behandlet sager om forholdene for tvangsadskilte søskende og for tvangsindlagte børn og unge. Tilsynet har behandlet disse sager fortroligt.

4. SPØRGSMÅL TIL MINISTRE

4.1 Anvendelse af tvang efter psykiatriloven over for patienter, der er indlagt til behandling på en somatisk afdeling (organisk delirium)

På baggrund af en undersøgelse af anvendelse af tvang efter psykiatriloven foretaget af overlæge Jens Nørbæk på Psykiatrisk Center Hvidovre har § 71-tilsynet bedt ministeren for sundhed og forebyggelse om at redegøre for regler, procedurer og omfanget af tvangsanvendelse i henhold til psykiatriloven over for patienter, der er indlagt på en somatisk afdeling til behandling for en legemlig lidelse.

Ministeren for sundhed og forebyggelse svarede bl.a.:

»Undersøgelsen omfatter alle journaler på Psykiatrisk Center Hvidovre, der har været frihedsberøvet i

2012. Det drejer sig om i alt 157 patienter. Ud af de 157 frihedsberøvede patienter var de 54 såkaldt dobbeltindlagte, dvs. udstationeret til undersøgelse og behandling på Hvidovre Hospital. 3 af de 54 var frihedsberøvet med henblik på at blive behandlet for en legemlig lidelse i forbindelse med en kronisk psykose. Hovedparten – i alt 38 ud af 54 – blev underlagt psykiatrisk tvang pga. delir. 20 ud af de 54 patienter blev tvangsfikseret under deres ophold på Hvidovre Hospital.«

»I alle 54 tilfælde er lovens bestemmelser blevet overholdt, og patienten har modtaget klagevejledning og fået en patientrådgiver.«

»Opgørelsen fra Psykiatrisk Center Hvidovre er udarbejdet på baggrund af en manuel gennemgang, og der er ikke udarbejdet tilsvarende analyser på de øvrige centre i Region Hovedstadens Psykiatri. Det er derfor ikke muligt at vurdere det samlede antal tvangsanvendelser i Region Hovedstaden vedr. patienter indlagt med en fysisk lidelse.«

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spm. 1 og 2.

4.2 Status for anvendelse af Open Dialogue i psykiatrien i Finland

I forbindelse med overvejelser om en eventuel studietur til Finland har § 71-tilsynet bedt ministeren for sundhed og forebyggelse om en status for anvendelsen af Open Dialogue i psykiatrien i Finland.

Ministeren for sundhed og forebyggelse svarede bl.a.:

»Åben Dialog som relations- og netværksorienteret tilgang er udviklet i Finland i 1990'erne.

I dansk kontekst er tilgangen taget i brug og udviklet i f.eks. Herning og Odsherred Kommune, i hospitals-psykiatrien i Svendborg, i ungdomspsykiatrien i Sønderjylland og som en del af Sundhedsstyrelsens satspuljeprosjekt for »Den gode psykiatriske afdeling« i Distrikt Køge i Region Sjælland.

Der findes i dag muligheder for uddannelse for Åben Dialog og relations- og netværksorienteret tilgang både nationalt og internationalt, f.eks. er der i Århus etableret kurser i Åben Dialog, som kan uddanne 30 personer årligt.«

»Ministeriet har ikke nærmere kendskab til den aktuelle brug af åben dialog i Finland.«

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spm. 4.

4.3 Anvendelse af bløde stofseler i ældreomsorgen

På baggrund af en konkret sag på et plejehjem i Aalborg Kommune har § 71-tilsynet bedt ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold om at redegøre for anvendelsen af bløde stofseler på

plejehjem. Tilsynet har også spurgt ministeren for sundhed og forebyggelse om sagen fra Aalborg og om, hvorvidt overlæge Jens Nørbæks undersøgelse fra Psykiatrisk Center Hvidovre giver ministeren anledning til at overveje ændringer i psykiatriloven.

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold svarede bl.a.:

»Det er [...] den enkelte kommune, der må påse, at stofselelerne efter en faglig vurdering er sikkerhedsmæssige forsvarlige for borgeren, og at der føres det rette tilsyn.

Der udarbejdes ikke nationale statistikker om kommunernes anvendelse af fastspænding med stofsele.

Efter Servicelovens § 136 skal magtanvendelse efter Servicelovens § 128 registreres og indberettes af tilbuddet til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet og til kommunalbestyrelsen i den kommune, der fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet.

Hvis borgeren ikke samtykker i anvendelsen af fastspænding med stofsele efter Servicelovens § 128 er der tale om magtanvendelse, der har karakter af administrativ frihedsberøvelse.«

»Der er ikke fastsat særlige krav til, hvordan kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse efter servicelovens § 128. Kommunalbestyrelsen har derfor mulighed for at delegere kompetencen til forvaltningen.«

»Jeg har i regi af Ankestyrelsen igangsat en undersøgelse af kommunernes håndtering af reglerne om magtanvendelse i forhold til mennesker med demens. Et af formålene med undersøgelsen er at få belyst kommunernes håndtering af tilsynet med borgere, hvor der anvendes stofsele. Den endelige rapport kan forventes ultimo august 2015.«

Ministeren for sundhed og forebyggelse henviste - for så vidt angår spørgsmålet om fastspænding af demente borgere med stofsele - til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold og svarede bl.a., at

»... det ikke giver mening at ændre psykiatrilovens bestemmelser.«

»Hvad angår overlæge Jens Nørbæks undersøgelse fra Psykiatrisk Center Hvidovre henviser jeg til samrådet i § 71-udvalget den 16. december 2014 og mit tilsagn om at fortsætte drøftelserne om tvang i somatikken på vores kommende etiske møde.«

Se § 71-tilsynet alm. del - svar på spm. 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12 og 13.

4.4 Sikring af ledelsesmæssig opbakning til implementeringen af gennembrudsprojektet

§ 71-tilsynet har spurgt ministeren for sundhed og forebyggelse om, hvordan ministeren vil sikre, at der i forbindelse med implementeringen af gennembrudsprojektet er den fornødne ledelsesmæssige opbakning på afdelingerne.

Ministeren for sundhed og forebyggelse svarede bl.a.:

»Der er ingen tvivl om, at et stærkt og ledelsesmæssigt fokus og en bevidst prioritering hos såvel sygehusledelse som afdelingsledelse øger mulighederne for at nedbringe anvendelsen af tvang. Opmærksomhed fra ledelsen er tillige en forudsætning for at sikre organisatoriske forhold, herunder ændring af kultur til fastholdelse af gode resultater.

Netop ledelsesfokus indgår som et særligt princip i de partnerskabsaftaler om nedbringelse af tvang, som ministeriet i efteråret indgik med regionerne.«

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spm. 9.

5 BESØG PÅ PSYKIATRISKE AFDELINGER M.V.

§ 71-tilsynet tager i løbet af et folketingsår på både uanmeldte og anmeldte tilsynsbesøg på forskellige psykiatriske afdelinger. Efterfølgende skriver tilsynet en faktuel rapport og stiller en række opfølgende spørgsmål til den pågældende region. Når disse er besvaret, skriver § 71-tilsynet en endelig rapport, hvor tilsynet giver deres vurdering af konkrete forhold på afdelingen. De endelige tilsynsrapporter er offentligt tilgængelige på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

5.1 Regionspsykiatrien Horsens

Den 24. januar 2014 aflagde § 71-tilsynet et uanmeldt besøg på intensivt sengeafsnit 02 i Horsens. Tilsynsbesøget foregik i forrige folketingsår, men den endelige rapport nåede ikke at blive omtalt i årsberetningen for 2013-14, hvorfor den medtages i denne årsberetning.

I den endelige rapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det positivt, at afsnittet har gode fysiske rammer både for så vidt angår patientstuerne som de fælles arealer.

Tilsynet finder det positivt, at ledelsen lytter og søger at finde løsninger på personalets ønsker dels om flere kædedyner m.v., dels om at kunne bære arbejdsuniform/busseronne.

Tilsynet finder det positivt, at patienterne har stor indflydelse på kostplanen, og at personalet sørger for, at der serveres tilstrækkeligt med mad.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del - bilag 11.

5.2 Børne- og Ungepsykiatrien i Roskilde

Den 14. marts 2014 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt besøg på afsnit U1 og U3, Børne- og Ungepsykiatrien i Roskilde. Tilsynsbesøget foregik i forrige folketingsår, men den endelige rapport nåede ikke at blive omtalt i årsberetningen for 2013-14, hvorfor den medtages i denne årsberetning.

I den endelige rapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det positivt, at miljøet i den nye bygningsarkitektur er tænkt ind i forebyggelsen af tvang, og at der også arbejdes forebyggende ved brug af fysisk aktivitet.

Tilsynet finder det positivt, at der er opmærksomhed på de patienter, der oplever at blive vidne til tvang mod andre, og at der bliver fulgt op også over for disse patienter.

Tilsynet finder det uheldigt, at der på afsnittene anvendes medicin, som ikke er godkendt i Danmark til anvendelse på børn og unge.

Tilsynet finder det uheldigt, at der ved omorganiseringen i 2012 ikke er taget højde for, at det bør være muligt at trække oplysninger om udviklingen i omfanget af tvangsforanstaltninger m.v. over årene. Det er således ikke muligt for tilsynet at konstatere, om sammenlægningen af regionens sengepladser i Roskilde generelt har medført en nedgang eller en stigning i tvangsanvendelsen m.v.

Tilsynet finder det positivt, at der er øget opmærksomhed på, at tallene for tvangsanvendelse, medicinering m.v. skal være så retvisende som muligt.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del - bilag 39.

5.3 Børne- og Ungepsykiatrien i Hillerød

Den 25. april 2014 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt besøg på afsnit B303, Børne- og Ungepsykiatrien i Hillerød. Tilsynsbesøget foregik i forrige folketingsår, men den endelige rapport nåede ikke at blive omtalt i årsberetningen for 2013-14, hvorfor den medtages i denne årsberetning.

I den endelige rapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det positivt, at tvangsanvendelsen på afsnit B303 i 2014 ser ud til at være væsentligt lavere end i tidligere år.

Tilsynet finder det positivt, at personalet er opmærksomt på, at øvrige patienter ikke bør overvære tvangsanvendelse, og at såfremt dette alligevel skulle ske, at der følges op med en drøftelse af oplevelsen.

Tilsynet finder det uheldigt, at der på afsnittet anvendes medicin, der ikke er godkendt i Danmark til anvendelse på børn og unge. Også selv om det ikke forekommer i stort omfang.

Tilsynet finder det uheldigt, at nogle patienter gav udtryk for at have haft dårlige oplevelser i forbindelse med henholdsvis tvangsanvendelse og tvangsopfølgning samt meddelelse af diagnose og medicinering, og at der blev givet udtryk for et ønske om større forudsigelighed og bedre planlægning af møder.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del - bilag 28.

5.4 Psykiatrisk Center Ballerup, intensivt voksenafsnit

Den 31. oktober 2014 aflagte § 71-tilsynet et uanmeldt besøg på intensivt voksenafsnit M01 i Ballerup.

I den endelige rapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det uheldigt, at der har hersket usikkerhed omkring registreringspraksis, samt at det ikke er muligt at få oplyst sammenlignelige tal på afsnitsniveau fra før primo 2013.

Tilsynet finder det positivt, at der nu er fokus på registreringspraksis, således at tallene for tvangsanvendelse, medicinering m.v. er så retvisende som muligt.

Tilsynet har noteret sig, at faldet i bæltefikseringer er sket uden signifikant stigning i antallet af fastholdelser og anvendelse af akut beroligende medicin.

Tilsynet finder det særdeles positivt, at der er massivt ledelsesmæssigt fokus på at skabe en inkluderende og imødekommende kultur og at nedbringe antallet af bæltefikseringer og anden tvangsanvendelse.

Tilsynet finder det uheldigt, at der på grund af overbelægning er sket hurtigere udskrivning af patienter, hvilket øger risikoen for genindlæggelse.

Tilsynet har noteret sig, at der er fokus på sammenhængen mellem gennemsnitlig indlæggelsestid og genindlæggelsesprocent, og at overbelægning bør søges undgået«.

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del - bilag 25.

5.5 Psykiatrisk Center Glostrup, intensivt døgnafsnit for unge

Den 31. oktober 2014 aflagde § 71-tilsynet et uanmeldt tilsynsbesøg på afsnit B204, Psykiatrisk Center Glostrup, intensivt døgnafsnit for unge.

I den endelige rapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det uheldigt, at det ikke er muligt at få oplyst tal for tvangsanvendelse på afsnit B204 fra før ultimo 2013.

Tilsynet finder det positivt, at der er sket et samlet fald i antallet af tvangsforanstaltninger fra 2013 til 2014, herunder et væsentligt fald i antallet af bæltefikseringer.

Tilsynet finder det ikke tilfredsstillende, at de unge patienter ikke har medindflydelse på sammensætningen af menuen, og at mange finder maden gammeldags.

Tilsynet finder det beklageligt, at det ikke har været muligt at imødekomme behovet for bedre fysiske rammer, herunder ikke mindst for ordentlig afskærmning i afsnittet.

Tilsynet finder det positivt, at afsnittet deltager i det nationale gennembrudsprojekt, og der bør være stærkt ledelsesmæssigt fokus på, at det også forankres hos afsnittets personale«.

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del - bilag 26.

5.6 Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, Bispebjerg

Den 28. november 2014 aflagde § 71-tilsynet et uanmeldt tilsynsbesøg på afsnit B104, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, Bispebjerg.

På tidspunktet for beretningens afgivelse var den endelige rapport ikke færdiggjort. Rapporten vil blive omtalt i næste årsberetning.

5.7 Børne- og Ungdomspsykiatri Kolding

Den 30. januar 2015 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt besøg på afsnit U1 og U2, Børne- og Ungdomspsykiatri Kolding.

På tidspunktet for beretningens afgivelse var den endelige rapport ikke færdiggjort. Rapporten vil blive omtalt i næste årsberetning.

5.8 Børne- og Ungdomspsykiatri Odense

Den 30. januar 2015 aflagde § 71-tilsynet et uanmeldt besøg på døgnafsnit BUP-O, Børne- og Ungdomspsykiatri Odense.

På tidspunktet for beretningens afgivelse var den endelige rapport ikke færdiggjort. Rapporten vil blive omtalt i næste årsberetning.

5.9 Børne- og Ungdomspsykiatrien Aalborg

Den 13. marts 2015 aflagde § 71-tilsynet et uanmeldt besøg på sengeafsnit BU1, Aalborg Universitetshospital – Psykiatrien.

På tidspunktet for beretningens afgivelse var den endelige rapport ikke færdiggjort. Rapporten vil blive omtalt i næste årsberetning.

6. OPFØLGNING PÅ TIDLIGERE BESØG PÅ PSYKIATRISKE AFDELINGER M.V.

Det er tilsynets praksis, at der cirka et års tid efter et tilsynsbesøg som udgangspunkt følges op på den rapport, som besøget mandede ud i over for den ansvarlige region.

§ 71-tilsynet har i indeværende samling spurgt til en opfølgende status på de kritikpunkter, som fremgik af den endelige rapport for følgende afdelinger:

6.1 Psykiatrisk Center København, Bispebjerg, Afd. A

Den 22. april 2013 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt tilsynsbesøg på Psykiatrisk Center København, Afdeling A, Bispebjerg. På baggrund af § 71-tilsynets rapport fra tilsynsbesøget har tilsynet den 5. maj 2015 skrevet et opfølgende brev til Region Hovedstaden for at spørge til en status på forskellige områder.

Af Region Hovedstadens svar fremgår bl.a.:

»Generelle bemærkninger

Afdeling A er siden tilsynsbesøget i 2013 lavet om som følge af en ny organisering af Psykiatrisk Center København. Afsnittet, som § 71-tilsynet refererer til, findes derfor ikke længere. Omorganiseringen har bl.a. betydet en stigning i antallet af akutte behandlingspladser fra 20 til 25.

De retslige patienter, som på daværende tidspunkt var indlagt på afsnit 52.2, bliver nu fordelt på andre afsnit i centret. Der er etableret udflytning af fire sengeafsnit til matriklen på Gentofte Hospital, og centerledelsen er i gang med at finde en holdbar visitering til de lukkede behandlingspladser med oprettelsen af en »flowmaster-funktion«. Dette skal medvirke til et dagligt overblik over udvisitering fra akutafsnit og flytninger mellem stationære afsnit, så der sikres både hensyntagen til patientforløb og til de enkelte afsnits ressourcer.

Udviklingen vedrørende efteruddannelse af specielle nøglepersoner inden for feltet dobbeltdiagnose

Psykiatrisk Center København har uddannet ressourcepersoner på tværs af centret. Ressourcepersonerne

følger et forløb med løbende opkvalificering på Psykiatrisk Center Sct. Hans. Der er lavet en handleplan med uddannelse af nøglepersoner i halvdelen af centrets enheder, som er gennemført. 2. halvdel af handleplanen er under udarbejdelse i samarbejde med et konsulentfirma, hvor resten af centrets nøglepersoner og personalegrupper gennemgår undervisning i dobbeltdiagnoser.

Udviklingen vedrørende retspsykiatriske patienter, som venter på overflytning til andre afsnit

Siden tilsynsbesøget er der på Afdeling A sket et fald i antallet af indlagte, retspsykiatriske patienter.

Udviklingen med hensyn til antallet af voldsepisoder mod personalet med sygemelding til følge

Der er sket et fald i antallet af registrerede voldsepisoder mod personalet med fravær som følge. Centret har fokus på registrering af arbejdsskader samt konstant fokus på voldsforebyggende tiltag.

Status for afdelingens medicinstudier

Oplysninger om medicinstudier, som der blev refereret til under tilsynsbesøget i 2013, havde ikke specifikt noget med afdelingen eller Psykiatrisk Center København at gøre. Oplysningerne var ment som en generel orientering af tilsynet om, at Danske Regioner i 2013 besluttede af oprette en uafhængig forskningspulje på medicinområdet. Puljen var på 20 mio. kr. i 2014 til brug for finansiering af projekter, som lægemiddelindustrien ikke har en økonomisk interesse i at gennemføre og finansiere.«

Se Region Hovedstadens svar på § 71-tilsynet alm. del. 2014-15 (2.samling) - bilag 3.

6.2 Psykiatrien Roskilde, Afsnit Ø4 og Ø5

Den 9. december 2013 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt besøg hos Psykiatrien Roskilde, afsnit Ø4 og Ø5. På baggrund af § 71-tilsynets rapport fra tilsynsbesøget har tilsynet den 5. maj 2015 skrevet et opfølgende brev til Region Sjælland for at spørge til en status på forskellige områder.

Af regionens svar fremgår bl.a.:

»Sammenhængen mellem fysisk aktivitet og minimering af tvang

Afsnit Ø4 og Ø5 er siden § 71-tilsynets besøg blevet en del af henholdsvis afsnit Ø1 og Ø2, hvilket har medført et »databrud«, som gør at de to afsnit ikke kan følges separat efter sammenlægningen.

Rekrutteringsproblemer og konsekvensen heraf for aktivitetstilbud

Der er fortsat rekrutteringsproblemer, specielt i forhold til sygeplejersker, hvorfor der er ansat sygeplejersker i særlige 1-årige introduktionsforløb som led i rekruttering og fastholdelse. Det har i perioder været nødvendigt at give patienterne færre aktivitetstilbud.

Etablering af flugtsikret hegn omkring haven

Der er siden § 71-tilsynets besøg blevet etableret højere hegn om haven, som giver større sikring mod

undvigelser. Der er dog ikke tale om en fuldstændig flugtsikring. I øvrigt er haven blevet udvidet og nyanlagt, så det bl.a. er muligt at dyrke motion i haven.

Udviklingen i forhold til samarbejde med pårørende

Der er fortsat fokus på samarbejdet med de pårørende. Der vil blive gennemført nye tiltag i efteråret 2015 med henblik på yderligere optimering«.

Se Region Sjællands svar på § 71-tilsynet alm. del. 2014-15 - bilag 71.

6.3 Psykiatrisk Center Hvidovre, afsnit 809 og 811

Den 7. oktober 2013 aflagde § 71-tilsynet et uanmeldt tilsynsbesøg på Psykiatrisk Center Hvidovre, afsnit 809 og 811. På baggrund af den endelige rapport fra tilsynsbesøget har tilsynet skrevet et opfølgende brev til Region Hovedstaden den 5. maj 2015 for at spørge om status på forskellige områder. På tidspunktet for afgivelse af beretningen var der endnu ikke indkommet svar på spørgsmålene. Svaret vil fremgå af næste års beretning.

7. MØDER

7.1 Møde med Folketingets Ombudsmand

Tilsynet har holdt møde med Folketingets Ombudsmand den 2. december 2014. På mødet orienterede Ombudsmanden blandt andet om årets tilsyn og planer for 2015 på det psykiatriske område, om arbejdet på børneområdet og om en række generelle problemstillinger, som man er stødt på i årets løb.

7.2 Møde om anvendelse af tvang efter psykiatriloven på somatiske afdelinger (Hvidovre)

Tilsynet har den 4. november 2014 holdt møde med overlæge Jens Nørbæk og ledende liaisonsygeplejerske Elsebeth Glistrup om anvendelse af tvang over for patienter med organisk delirium på somatiske afdelinger.

Mødet fandt sted på baggrund af en undersøgelse på Psykiatrisk Center Hvidovre, som har vist, at en stor del af tvangsanvendelser efter psykiatriloven ikke foregår på de psykiatriske afdelinger, men på de somatiske.

Mødet gav bl.a. anledning til en række spørgsmål til ministeren for sundhed og forebyggelse, jf. afsnit 4.1.

7.3 Temamøde om anvendelse af store doser medicin i psykiatrien

Tilsynet har den 9. december 2014 holdt et temamøde med tre eksperter om anvendelse af store doser medicin i psykiatrien. På mødet blev problemstillingen drøftet, og mødet gav bl.a. anledning til, at § 71-tilsynet overvejer en studietur til Norge for at høre om norske erfaringer med effekten af langvarig

tvang, »tvungen psykisk helseværn« samt tilgangen til tvang også over for andre grupper end psykiatriske patienter, f.eks. gravide, alkoholikere m.fl.

7.4 Møde med ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold om omfanget af kommunernes magtanvendelse efter serviceloven i forhold til demente ældre

Tilsynet har den 20. januar 2015 holdt et møde med ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, hvor servicelovens regler om brug af stofsele i kommunerne blev drøftet.

Både forud for og efter mødet stillede § 71-tilsynet en række skriftlige spørgsmål til ministeren.

Se ministerens talepapir fra mødet på § 71-tilsynet alm. del – bilag 44.

8. SAMRÅD

8.1 Samråd om en forebyggelsesplan for anvendelse af tvang over for patienter med organisk delirium

§ 71-tilsynet havde den 16. december 2014 ministeren for sundhed og forebyggelse i samråd om, hvordan ministeren vil forebygge anvendelse af tvang i henhold til psykiatriloven over for patienter med organisk delirium, som er indlagt på somatiske afdelinger, og om ministeren vil tage initiativ til at udarbejde en forebyggelsesplan, ligesom man har gjort det i lande som Holland, England og Canada.

Se ministerens talepapir fra samrådet på § 71-tilsynet alm. del – svar på spm. 7 og spm. 8.

9. INFORMATION OM TILSYNETS ARBEJDE

Der findes en folder, som orienterer om tilsynets kompetence og arbejde. Målet er, at folderen skal medvirke til en positiv udvikling, således at administrativt frihedsberøvede personer, hvor de end befinder sig, bliver tilbudt rimelige forhold.

Folderen udleveres efter anmodning og i forbindelse med tilsynsbesøg eller besvarelse af henvendelser. Orientering om tilsynets arbejde, herunder de offentlige dokumenter, kan findes på Folketingets hjemmeside: Folketingets 71-tilsyn
(http://www.ft.dk/Folketinget/udvalg_delegationer_kommissioner/Udvalg/71tilsynet.aspx)

Karina Adsøl (DF), formand, Liselott Blixt (DF), Jane Heitmann (V), Hans Andersen (V), May-Britt Katstrup (LA), Karen J. Klint (S), næstformand, Stine Brix (EL), Carolina Magdalene Maier (ALT) og Lotte Rod (RV).

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71

Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Tlf. 33 37 55 00

www.ft.dk